

Aldizkari bat ez da jaiotzen denbora luze edo laburrean irauteko helmugarekin, eta bai premia konkreturen bati erantzuteko borondateagaz. *Jakin*, Lizardiren deiari jarraiki, euskara «kultur-yoera ta kultur-ats guzi-guzietan murgil»arazteko xedearekin sortu zen. Horretarako, jada lehen zenbakian gogoia aldarrikatu du, euskal kulturgintzan lan egin ahal eta gogo zuten gazteak oro elkartzekoa (orduan Seminarioetako apaiz eta fraide gaiak). Bi puntuotan: alegia, euskal kulturgintzan jardun eta lankideak nahinondik biltzen ahalegindu, berrogeita hamar urte honetan ez da aldakuntzarik egon *Jakinen*.

Gainontzeko guztian mundua, agian ez aski, baina asko aldatu da bitartean. Euskararentzat kultura errebindikatzeak 1956an ia adiera linguistiko soila zuen: erdaraz ikasiriko gaiak euskaraz eman. Itzulpen proiektu gisako bat funtsean. Eta horretarako —bigarren asmo nagusia—, «edertu dezagun geure hizkuntza. Egungo arazoetara egokitu». Euskara nahi zen landu, gaitu. Oraindik ez zen planteatzen kultura propioa bat lantzea, pentsamendu propioa sortzea Euskal Herritik eta euskaraz.

Hortaz, 1956ko urtea aipa eta ospagarri egiten duena, ororen aurretik sortzaileen buruargia eta adorea da ezbai gabe,

baina aldizkariaren geroko historia guztia da orobat; edo hobeto, nolabait aldizkariak beti eduki duen izpiritua behin eta berriz birrasi, birregokitu, birsortzeko —beti-beti bere gogoz izan ez bada ere. Garbi/mordoilo istiluak, euskara batua, pentsamendu tradizionala ala modernoa, etab., *Jakinen* historia, hasieratik gaurdaino, atergabeko bilaketaren historia da.

Edonola ere, historia modu hau —beti birregokitzapen bila— ez da *Jakinen* espezifikoa; gerraoste guztiarena izan da, eta aldizkari honek beste euskaltzaleekin eskuz esku ibili du bide hori guztia.

Bidean alto bat eginez, bada, urtemugaren kariaz: modan dago orain bigarren trantsizioaz hitz egitea. Agian ez letorke gaizki birpentsaketa bat goitik behera euskararen lehenengo trantsizioaz ere, antolaera politikotik linguistikoraino. Franco hil eta, formula batzuk inprobisatu ziren. Urteok ikusita, gobernamenduan euskararentzat lekurik aproposena museoen eta orkestraren ondoan al da? Ez ote du bere leku propioa aparte behar? Are, irudikatu ezinezkoa ote da hizkuntz politika bat instantzia ezalderditar batek diseinatua, Jaurlaritza batez ere exekutibo dela? Eta zertan da euskararen normalizazioa eta batzuek Mitxelenaren herentziaren partiketa deitu dutena? Zein da gaur Euskaltzaindiaren rola, zein Filologia Fakultatearen edo filologoena, edozein ez filologorena bakoitza bere arloan? Nolako eta norainokoa nahi dugu, gainera, normalizazioa bera?, etab.

Denok gaude trantsizio batean, aldizkari hau ere bai. Guztiok eskuz esku ahalegindu beharko dugu, bakoitzak berea jarritz. *Jakinek* bere betiko izpiritu behin eta berriz birrastekoa, eta berrogeita hamar urteko esperientzia eztabaida eta gogoetan eskaintzen ditu etapa berrirako.